

Prof. Dr. Eufemia Doina Cloțan (n.1943) a absolvit Facultatea de Pediatrie, IMF Cluj, în anul 1966, ca șefă de promoție. Din anul 1966 și până în anul 2008, când s-a pensionat, a activat la Clinica Pediatrie I Cluj ca medic primar pediatru și medic primar hematolog. Și-a dedicat viața activității didactice, activității științifice și asistenței medicale a copilului.

A publicat următoarele cărți:

- *Expresii, proverbe și cuvinte înțelepte, de ieri și de azi comentate și explicate* (Limes, 2021)
- *Eufemia*, roman autobiografic (Limes, 2024)
- *1000 de expresii comentate și explicate* (Limes, 2025)

Eufemia Doina Cloțan

CUVINTE

LIMES
2026

Cine poate fi considerat un om bogat?

Cel care are în bibliotecă minții și a sufletului mai multe cuvinte.

Cine se poate simți un om fericit?

Cel care se bucură de frumusețea exprimării clare și elegante a sentimentelor, ideilor și cunoștințelor comunicând cu semenii.

Cine este un om înțelept?

Cel care alege cu atenție cuvintele potrivite și ziditoare, acestea având puterea să construiască relații de comunicare, să ajute la evoluția personală, dar și să creeze un viitor mai bun, deoarece cuvintele se materializează și plăsmuiesc viitorul.

CUPRINS

Cuvânt înainte	11
Originea cuvântului	13
Definiția cuvântului	15
Evoluția cuvintelor	17
Acțiunea cuvintelor asupra mediului înconjurător	22
Modul de acțiune a cuvântului asupra omului	26
Expresii cu subiect cuvântul	48

CER	56
Definiție	56
Structura cerului	57
Albastrul cerului	58
Norii	59
Fenomenele meteorologice	61
Cerul noaptea	67
Eclipsa	72
Asteroizii și meteoritii	73
Cer și rai	76
Vămile văzduhului	79
Cerul pentru poeți și pictori	81
Expresii cu subiect cerul	83

PĂMÂNT	85
Definiție	85
Istoria Pământului	86
Date geografice	88
Fenomene importante pe Pământ	92
Alte date despre Pământ	93
Rezonanța Schumann	94
Date interesante geografice	96

OUL	100
Definiție	100
Dilemă.....	101
Ouăle fosile	102
Specii de viețuitoare care se înmulțesc prin ouă	103
Ouăle de pasăre.....	104
Ouăle de reptilă.....	106
Ouăle de amfibieni	106
Peștii	107
Insectele.....	108
Anatomia oului	109
Oul ca aliment	110
Păstrarea ouălor.....	112
Preparate culinare cu ouă	114
Oul – simbol în religie și artă	117
Expresii cu subiect oul.....	120
SAREA	122
Definiție	122
Formarea sării	123
Extragerea sării	124
Tipuri de sare	125
Sarea iodată.....	127
Sarea în alimentație	130
Sarea ca și conservant.....	131
Sarea în industrie	132
Sarea în folclor, tradiții și mistică	133
Sarea și sănătatea	135
Expresii cu subiect sarea	137
CRUCEA	139
Definiție	139
Istoria crucii	141
Răstignirea lui Iisus	144
Drumul Crucii	145

Semnificația crucii în viața creștină	146
Semnul crucii.....	148
Crucea în tradiția populară	151
Forme de cruci	153
Crucea roșie.....	156
Crucile de pe biserici	161
Materiale din care sunt confecționate crucile	162
Cele mai înalte cruci din lume	163
Cele mai înalte cruci din România.....	163
Expresii cu subiect crucea.....	166
DOR	168
Definiție.....	169
Factori care induc sentimentul de dor	170
Domeniile principale ale dorului	171
Energia cuvântului dor.....	172
Dor de oameni.....	173
Dorul copilului după părinți	174
Dorul după o persoană decedată	175
Prenume care derivă direct din cuvântul dor	176
Expresii cu substantivul dor.....	177
INEL	178
Definiție	178
Istoria inelului	179
Semnificația inelului pe fiecare deget.....	180
Design-ul unui inel – elemente și stiluri principale.....	181
Materiale din care se creează inelele	182
Energia inelului.....	187
Tipuri de inele	188
Inele celebre.....	192
Superstiții cu inele	192
Inelele în astronomie	193
Expresii cu substantivul inel	193

PIRAMIDA	196
Definiție	196
Istoricul piramidei	197
Scopul pentru care s-au construit piramidele	200
Construcția piramidelor	202
Marea Piramidă din Egipt	206
Energia piramidei	207
Efectul de piramidă	210
Expresia efect de piramidă	214
Codurile Marii Piramide	215
VIOLET	218
Spectrul solar	218
Nuanțe de violet	220
Culoarea violet în istorie	222
Culoarea violet în pictură și literatură	225
Violetul în natură	227
Simbolistica culorii violet	230
Violetul și doliul	231
Vibrația energetică a culorii violet	233
Bijuterii celebre cu pietre violet	234
POLARIS	236
Date generale	237
Mișcarea de precesie a axei Pământului	239
Legende Ursei Mari și Ursei Mici	242
Simbolul stelei Polaris	244
BIBLIOGRAFIE	247

Cuvânt înainte

De ce am ales **cuvântul**? Deoarece acesta a fost prima forță, realitate, manifestare care a apărut în Univers și a creat lumea.

Dumnezeu a spus: „Să fie lumină”! Și s-a făcut lumină. Acest verset biblic relevă energia intrinsecă, uriașă, a cuvântului creator.

Fiecare cuvânt are o acțiune multidimensională asupra omului și a mediului, în funcție de semnificația lui, având efecte atât pozitiv-ziditoare, cât și negativ-distructive, cuvintele fiind legate de toate aspectele existenței umane.

Fiecare cuvânt are o muzicalitate și o energie specifică, date de însumarea energiei literelor care îl compun.

Cuvintele au o evoluție a lor – se nasc, există, apoi, unele dispar în timp, în funcție de evoluția socială.

S-a studiat modul de acțiune a cuvintelor asupra oamenilor. S-a emis ipoteza că toate cuvintele rostite, de la începutul lumii și până în prezent, se păstrează într-o dimensiune spirituală, care este asemenea unei biblioteci infinite. Ideea că de acolo pot acționa asupra oamenilor este tulburătoare. Aceste supoziții atrag atenția asupra energiei cuvintelor, care pot influența, în bine sau în rău, și arată importanța educației copiilor, dar și a adulților de-a alege și enunța cu atenție cuvintele.

Am ales primul cuvântul **cer** deoarece „Întru 'nceput a făcut Dumnezeu cerul și pământul” (Facerea, cap.1, 1), deci primul element creat a fost cerul. (1)

Definiție

DEX (2) definește **cerul**:

1. Spațiul cosmic nesfârșit în care se află aștrii; parte din acest spațiu văzută deasupra orizontului, care are o formă aparent emisferică; bolta cerească, firmament;

2. Aer, atmosferă, văzduh.

3. În diverse mitologii – regiune situată undeva deasupra Pământului și considerată ca lăcaș al divinității, perfecțiunii și al fericirii (după moarte) rai.

Cuvântul **cer** mai are o semnificație – definește un arbore din familia fagaceelor (Qereus ceeris) înalt până la 30 m, înrudit cu stejarul, cu scoarță negricioasă, cu fructe ghinde, foarte căutat ca lemn. De asemenea, **cer** este forma la persoana I-a singular, a verbului a cere (a solicita).

În **sens fizic**, cer definește zona gazoasă a unei planete, vizibilă noaptea (cu stele) sau ziua (cu soare/nori). **Sinonime**: văzduh, boltă, firmament. Mai definește spațiul cosmic infinit, atmosfera sau spațiul

cosmic vizibil, atmosfera terestră sau bolta crească vizibilă, firmament, aer.

Structura cerului

Cerul este format din straturi, asemenea foilor unei cepe, care sunt dispuse în jurul Pământului. Atmosfera Pământului de jos în sus este formată din: **troposferă, stratosferă, mezosferă, termosferă și exosferă**. După exosferă începe **spațiul cosmic** și nu mai este cer.

Troposfera are o altitudine de **0-12km**. Aici trăim noi, zboară avioanele, se petrec fenomenele atmosferice, vremea, aici sunt norii, ploaia, vântul, 80% din aer fiind aici. Pe măsură ce se urcă, e tot mai rece.

Stratosfera se întinde între **12 km – 50Km**. Aici este stratul de ozon care protejează Pământul de radiația ultravioletă. E o zonă calmă fără nori. La această altitudine zboară avioanele de cursă lungă.

Mezosfera este între **50-85 km**. E cel mai rece loc, temperatura ajunge până la -90°C. Aici ard majoritatea meteoriților care vin din spațiu.

Termosfera se întinde între **85 – 600km**. Aici aerul e ultra rar, moleculele se ionizează, temperatura urcă la 2000° C. Aici se formează aurora boreala. La 400 km de sol este stația spațială ISS.

Exosfera este între **600 – 10.000**, este granița cu spațiul cosmic. Atomii de hidrogen și heliu „scapă” în spațiu. Aici zboară sateliții, se termină cerul și începe spațiul cosmic.

Albastrul cerului

Culoarea albastră a cerului se datorește **fenomenului Rayleigh**, de **dispersie** a luminii, descoperit de John Rayleigh și confirmat în 1911 de către Albert Einstein.

Soarele emite lumină în întreg spectrul. Când toate lungimile de undă ale spectrului sunt văzute deodată, lumina pare albă. Din acest motiv cosmonauții văd doar o lumină albă pe fond negru.

Lumina Soarelui călătorește în diferitele lungimi de undă ale luminii vizibile, care sunt foarte scurte, aproximativ o miime dintr-un mm. Cea mai mare lungime de undă din spectrul luminii vizibile o are culoarea roșie, iar cea mai scurtă o are culoarea violet.

În drumul ei spre Terra, lumina Soarelui trebuie să treacă prin atmosferă, un strat gazos care înconjoară planeta. Atmosfera e formată din particule mici de praf și picături de vaporii de apă, care reflectă lumina. Moleculele de azot și oxigen sunt mult mai mici decât lungimile de undă ale luminii. Când lumina albă a Soarelui lovește aceste molecule, ea este reflectată și dispersată. Culoarele cu lungime de undă

mai mare (roșu, portocaliu, galben) trec prin atmosferă aproape nederanjate. Cele cu lungimi de undă scurtă (albastru și violet), când se lovesc de moleculele mici din aer, sunt **dispersate, împrăștiate** în toate direcțiile. Se apreciază că Soarele emite mai multă lumină albastră decât violet. Deoarece această lumină albastră este prezentă în toate direcțiile, și este reflectată continuu în aer, ochiul uman o percepe ca fiind lumina dominantă a cerului, deși culoare violetă are o lungime de undă mai scurtă decât albastrul. Noi vedem cerul albastru deoarece ochii noștri sunt mai sensibili la nuanțele de albastru.

Norii

Ziua, cerul este senin, albastru, sau vedem norii de diferite forme. Fără ei nu am avea ploaie, zăpadă sau umbră vara.

Formarea norilor se produce prin trei procese succesive. Primul moment este evaporarea apei sub acțiunea razelor solare. Aerul cald urcă cu vaporii și întâlnește o zonă mai rece care produce condensarea, vaporii se lipesc de particulele de praf și formează milioane de picături mici, rezultând norul.

Norii sunt de forme diferite, clasificarea se face după formă și înălțimea la care se află. Aspectul norilor sugerează și vremea care urmează.

Norii înalți, foarte reci, formați din cristale de gheață, se află la 6.000-12.000 de metri. Aceștia sunt norii **cirrus** de forma unor firișoare subțiri, ca penele, care arată vreme frumoasă, dar care se va schimba în următoarele 24 de ore. Norii **cirrocumulus** formați din multe biluțe mici apar când vremea e bună, dar poate apărea furtuna. Norii **cirrostratus** arată ca un văl albicios pe tot cerul anunțând că vine ploaia în 1-2 zile.

Norii medii (2.000-6.000m) sunt formați din apă și gheață. **Altostratus** arată ca un văl gri-albăstrui, prin care Soarele se vede ca printr-un geam mat. Ei anunță ploaie ușoară în 12-24 de ore. Norii **altocumulus** se prezintă ca bulgări albi-gri, sau „solzi de pește”, anunțând furtuni după amiază.

Norii joși (0-2.000 m) arată ca un văl gri, jos, care acoperă tot cerul. Sunt formați din picături de apă și anunță burniță, ceață, vreme mohorâtă. Norii **stratocumulus** arată ca baloane gri, mari, lipite și va urma ploaie slabă. Norii **nimbostratus** sunt gri închis, fără formă și anunță o ploaie de ore întregi.

Norii cu **dezvoltare verticală** sunt **cumulus**, care arată ca vata albă, cu vârf bombat, apar vara pe vreme bună. **Cumulonimbus** de forma unui turn uriaș, care anunță furtună, ploaie torențială, fulgere, grindină.

Norii reflectă 30% din lumina Soarelui și răcesc planeta. Au o mobilitate diferită, cirrus se deplasează cu 200 km/h, iar stratus stă pe loc. Un nor cântărește cât 100 de elefanți – 500.000 Kg de apă. Nu cade, pentru că picăturile sunt minuscule și le ține aerul.

Fenomenele meteorologice

Fenomenele meteorologice sunt manifestări ale proceselor fizice din atmosfera Pământului, incluzând variații de apă, vânt și presiune, fenomene optice, de electricitate, de temperatură și fenomene extreme, periculoase.

1. Manifestările date de apă rezultă din ciclul apei: evaporare, condensare, precipitații. Precipitațiile sunt orice formă de apă care cade din nori pe Pământ. Diferența între ele este dată de temperatura pe drum și de mărimea picăturilor.

Ploaia. În nori sunt picături la o temperatură de peste 0°C, care cresc și cad repede. Au 0,5 mm, până la 6 mm. Ploaia apare vara, toamna și iarna dacă e cald.

Burnița. Se formează în norii joși. Picăturile din nori sunt foarte mici sub 0,5 mm. Parcă e ceață care picură. Apare toamna și iarna, când e umezeală multă fără curenți de aer.

Ninsoarea. Totul începe ca cristale de gheață în nori, -10°C – 20°C. Vaporii îngheață direct pe firul de

praf și se formează un fulg hexagonal. Pe drum, în sus și în jos, prin nori, i se lipesc alte cristale și fulgul crește. Pe tot drumul, până la sol, temperatura rămâne sub 0° C, așa că fulgii nu se topesc. Vântul dă viscolul și apar troienele de zăpadă.

Lapovița este zăpadă care se topește pe jumătate, rezultând un amestec de apă cu gheață la 0°C.

Grindina. Este cea mai agresivă precipitație. Se formează la 10-15 km, unde sunt curenți puternici sus-jos, sus temperatura fiind de – 40°C, iar jos +30°C. Bobul mic de gheață este deplasat sus-jos, de 3-10 ori, moment în care apa din nori îngheață instantaneu în jurul bobului. Fenomenul de repetă, bobul adaugă învelișuri noi de gheață, crescând în dimensiune. Cade când curentul nu-l mai poate ține. Dimensiunea bobului variază: grindina mică are dimensiunea unui bob de mazăre, cea medie e cât o nucă, iar cea mare e cât un ou de găină sau o minge de tenis. Cea mai mare dimensiune înregistrată a fost cât o minge de volei (1kg,)

Ceața apare când norul e aproape de sol, picăturile fiind atât de mici încât plutesc.

Roua apare când vaporii se condensează pe fi-rele de iarbă, noaptea și dimineața, când solul e rece.

Bruma este o rouă înghețată.

Chiciura este formată din picături de burniță înghețată la contact, rezultând un strat de gheață pe crengi, fire.

2. Fenomene legate de vânt și presiune.

Aerul se mișcă datorită diferenței de presiune și temperatură între două zone.

Vântul apare când aerul se mișcă de la o presiune mare la una mică, în funcție de viteza deplasării rezultând: briza, zefirul, vijelia sau uraganul.

Furtuna se formează din nori cumulonimbus în prezența unor curenți puternici de aer. Urmează ploaie cu fulgere, tunete și vânt puternic.

Tornado se formează dintr-o coloană de aer care se rotește foarte rapid. Aspectul este de pâlnie care atinge solul, vântul puternic atingând viteza de 300 km/oră, antrenând și ridicând obiecte de pe sol.

Vijelia este o răbufnire bruscă de vânt rece din furtună, durează minute și doboară copacii.

Cicloul și anticicloul se produc când este o zonă mare de presiune joasă în apropierea unei zone de presiune ridicată.

Musonul este un vânt sezonier, care își schimbă direcția și aduce ploi musonice, fenomen care apare în Asia.

3. Fenomene optice și electrice.

Fulgerul și tunetul apar în timpul furtunilor prin acumulare de electricitate statică în nori și încălzirea